

2539

64

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

Resegille.

Resegille.

Man hade alltid, då man hade rest ett hus ,
en krans av lingonris eller granris och sånt där. Den
hängdes opp på resningen på ett läkte och det skulle
alltid timmermannen göra, och då han klev opp och hängde
kransen, skulle de hurra tre gånger. Kransen bands
vanligen av fruntimmerna på stället.

*Frösta
suppl. 1929.*

2539

Alb. Nilsson 1929

65

*And. Lundgren
f. 1844 i Åsplinge*

Goanisse.

Goanisse.

Det var en, som hette Anders Olsson. Han hade tjänat ute på slätten och han talade om, att på det stället tröskade han och husbonden själv all säden. Men så länge som det var någon enda i byn, som inte hade tröskat slut, sjönk det inte alls i deras sädesgolv, men sen gick det fort, sen bara de andra bönderna hade sluttröskat.

Frustrerad m., Sk.
nypp. 1929.

2539

66

"Goanisse"

"Goanisse"

En far till Nils Jönäson här borta tjänte hos Nils Pålsson, och han hade förbjudit honom att gå upp på jällen sen det hade blivit mörkt. Men så en gång, då han skulle dra ner föder till hästarna, glömde han det och gick upp på jällen. Och just som han tog för att ta fatt i en bunt hö och dra ner, fick han fatt i något, som kändes som en våt kalv. Hur han kom ner genom jällahålet, visste han inte men det gick fort och han gick aldrig på jällen sen det hade blivit mörkt sen, och han vågade heller aldrig tala om det för Nils Pålsson.

Att bli ursinnig.

Ursinnig.

En gång, det var en annandag jul, skulle min mormor gå ut utanför gården och lyss efter, om staffans-ridarna hördes komma! Och då kände hon, att det stack till tre gånger i benet och hon fick sedan en röd ring runtom benet, och hon blev alldeles ursinnig, så att de måste binda henne.

Men då gick morbror Pål till Huaröd till den kloke, och vid samma tid, som han kom dit blev min mormor stilla och hon blev alldeles bra och levde i många år sedan.

2539

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMÄNNESARKIV

Skogsmannen.

Skogsmannen.

En morbror täll mig i Lyby gick ner i ängen för att hugga täckekäppar. Då såg han, att det gick en av deras naboar nere och skubbade och skulle Och han sade då till honom: "Varför går du här och hugger ris, kan du inte gå på ditt eget?"

Sen, när han kom hem, fick han se den gubben, som han trodde det var, stå hemma och tröska och han hade inte varit därifrån"

När min morbror sen stod och tröskade så tittade han ibland så hemskt till sidan och så sade han: "Hi, rälja!" Han hade blivit ursinnig för att han hade tilltalat skogsmannen.

Då skulle hans bror gå till en klok i Huaröd och tala med honom om det, och när han kom ner i skogen, där brodern hade sett skogsmannen gå, blev det ett farligt oväsen så han kunde knappt komma fram

Hunden, som annars var så trogen ,och följde med överallt,
ville inte gå med honom ,och han sade ,att hade det
inte gällt hans egen broder,så hade han inte heller
gått,men nu gick han i alla fall till den kloke i
Huaröd och brodern blev på det sättet botad igen.

Skogsmannen.

Skogsmannen.

Skogsmannen förvillar folk också ,och om man gav sig i tals med honom ,kunde man bli ursinnig.Vi hade höstat oppe hos Karlberg och höllo på att åka in hö och behövde då en vagnsstång.Jag hade ,då jag gick där och höstade,sökt opp en bra björk,som var passelig till en vagnsstång ,och jag tänkte gå och hugga den.Jag gick raka vägen till björken och började hugga.Men så var där en man från Qvarröd,som alltid brukade beta sina kor på andras om nätterna och inte var så noga på mitt och ditt.Jag såg ,att han gick där och gled mellan buskarna med en risnapp ellernåt sånt,som om han skulle hugga täckekäppar.Och han gick där och skubba,som om han inte ville visa sej.Jag hade tänkt att säga till honom:"Kan du inte hugga täckekäppar på ditt eget utan du ska gå här å glia?"Men jag sade i alla fall ingenting till honom.

Och sen ,när jag skulle gå hem så mötte jag minsann Nils Pålsson med en hem bunta fisk,som han hade varit nere vid sjön och hämtat på morgonen! "Jaså,du ä oppe så tilia ,"sa jag."Ja min Gu' ä ja inte de";" sa Nils pålsson,"å jag kom precis lagom te att dom kom opp med fisken". Då hade han varit vid sjön på morgonen,och var inte alls han,som hade gått oppe i skogen och skubbat!Och då tänkte jag : "Tur var det i alla fall, att jag inte sa nåt till den där figuren,som gick där oppe."

2539

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNEDÅRSHYLLA

72

Skövsmuan.

Skövsmuan.

En gång skulle jag gå till Hästäng, och då gick jag vilse nere vid prästavägen. Men till slut hitta jag rätt och när jag kom till grinden, skrattade det till så lett inne i skogen.

2539

UNIVERSITETSBIBLIOTEK
FOLK 1977 1978

Förvillad.

Förvillad.

Jag gick en gång oppe i vängen och skulle slå hö, och mor och pojkarna voro också oppe i skogen. Pojkarna skulle plocka hallon, och mor satte sin rävsan och hängde en tröja tätt vid, där jag gick och höstade och sen gick hon ner till pojkarna och skulle hjälpa dem att plocka hallon. Och när hon sen skulle gå tillbaka, kunde hon inte hitta platsen! Och hon gick förbi rävsan, som stod där, och tänkte för sig själv: "Vem kan det vara som är här och rävsar mer än jag." Men hon kände inte igen den och kunde inte hitta platsen. Då hitta hon till slut på att vända klädet, som hon hade på huvudet, och sen hittade hon lätt vägen.

Sen en annan gång hade hon varit i Åspinge och skulle gå genom skogen. Och när hon kom ner till det ställe, där hon hade blivit förvillad, sade hon. Det var här den skrubban förvilla mej. Och då blev det plötsligt alldeles mörkt i skogen så hon såg ingenting och hitta inte vägen, men hon vände klädet igen och då var det över.

Skogssnuvan.

Skogssnuvan.

Jag gick en dag och skulle gå opp till Hästäng, en väg, som jag hade gått väl hundratals gånger, Jag gick och gick och tyckte att jag var på stigen och så kom jag till ett hus, som jag inte alls kände igen, Jag gick igen och försökte att hitta rätt, men det var omöjligt. Bäst det var så var jag vid samma hus igen. Jag gick igen men kom till huset för tredje gången. Men då tyckte jag, att det var bäst att gå ner och fråga en man, som stod där och högg bränne, var jag var nästan. Jag gick ner och frågade och då sade han: "Är du nu så gammal så att du inte känner igen folk?"

Och då kände jag igen honom med detsamma och jag skändes så alldeles förbaskat. "Jaså, de ä du som har sprungit här", sa han, "jag har sett dej här nere vid huset tre gånger, men så har du "tänt" åstad igen." De var min liv skövsnuan, som förvillade mej.

LUNDS UNIVERSITET 2539
FOLKMINNESARKIV

Sk.
Första del.
Första s. n.
1929

Uppst. M. Nilsen
Bei. Sverre And. Knudsen
f. 1844 i Rypinge

Älven.

Älven.

Älven har flera sätt att spela på först
spelar han på de lekande och sen på de dragande
strängarna , och om det är några, som bli konstiga, så
beror det på , att de ha varit för mycket förvetna.

Sh

Första led

Fruddet

1929

Älvaspel.

Mynd. M. Nilsen

Bar. And. Rundman

f. 1847 i Bygginge

Älvaspel.

Det var en kväll borta i Häggenäs .Vå stod ute en hel del och pratade!Då hörde jag en klarinett, som spelade så klart opp mot Bonnamölla.Då sade jag: "Det var konstigt att Nils Speleman kan roa sig med att vara ute och spela i kväll.Det var bara jag och en till av dem ,som stod där,som hörde spelet. De andre hörde ingenting.Och det var inte alls Nils Spelman,som var ute och spelade för han var inte hemma den kvällen,det visste de andra om.

26.
Första led
Smuttpå en
1929

Uppspel. Alb. Nilsson
Ber. And. Lundgren
född: 1844 i Ropinge

Älvaspel.

Älvaspel.

En kväll varen dräng nere från Ekesåkra och jag på väg hemåt och då hörde jag, att det spelades nere mot Hörbyån "Och det var de klaraste och renaste toner, som jag nån gång har hört. Vi stod där och hörde på en stund men så sa' jag: "Nä du Erik, nu står vi inte och hör på de här mer".

Sk.
Frosta lfd
Finska en.
1929

2539

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upps. Als Nilsson 78

Ber. And. Lundgren

Född 1844 i Åspinge,

Älvaspelet.

Älvaspelet, om nån kunde spela det och
gjorde det så kunde han inte stanna och de som dansade
efter det kunde heller inte sluta att dansa ,om
det inte var nån ,som kunde passa på att skära av
strångarna för den, som spelade.

Älvaspelet.

2539

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

79

Offerkälla.

Offerkälla.

Nere vid Hörby ,vid den väg som går
från Hörby mot Äspinge fanns det en källa,där man förr
brukade offra pengar.Man offrade vid alla möjliga
tillfällen ,då det behövdes"Källan kallades också
"Pengakillan".

Skene
Frodo
Fulltofta
1929

2539 LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

80

1929-05-18, d. 18. Skene
1929-05-18, d. 18. Skene
född år 1844 i Skene

Annandag jul.

Annandag jul.

Annandag jul brukte drängarna "spei" nabo-
drängarna, vem som kunde komma först opp på morgonen.
De brukade smyga sig bort till en annan gård och vräka
in en hel del gödsel för dörren, så att man inte kunde
få opp den.

Femuddakors och stål.

Om påsken skrev man med krita femudda-
kors över alla dörrar mot häxorna, och man satte stål
i alla sädeshögar. Ugnsgrejorna skulle man taga in
och man skulle sätta stål i gödselhögen, allt för att
skydda sig mot häxorna.

Femuddakors och stål.

Förgörning.

Jag hade en syster ,som tjänade i Lyby.Och konstigt var det på den gården,för "kregen" var alltid sjuka och kunde inte resa sig ,fastän de fordrade bra. Men där var en nabo ,som hade en del fuffens för sej. Och en dag var det en av deras bästa kor,som inte kunde resa sig.Min syster gick då ner till mor Lindstedt i Klinta"De"pmsa" om kon med rökelse,som hon hade fått av henne,och det hjälpte.Men nabons kreatur,som innan hade varit så pigga och friska blev det sämre med. En dag,då de skulle ner till natten,var det en ung,grann kviga,som sprang där och bäst det var föll hon omkull och dog på fläcken.

Förgörning.

Förgörning av smör

Förgörning.

Vi hade en ko ,som nyligen hade kalvat och mjölkade bra.Så kom det en dag en av våra nabokvinnor ner och hon stod och klappade kon.Och efter den dagen blev det minsann inte ett dugg grädde.Men så var där en kvinna i Häggenäs "å hon kånne lett mer än måmsa mä männen"(Hon kunde lite mer än mumsa med munnen= hon kunde mer än de flesta.)Till henne gick mor,och gjorde så mycket ,att det blev grädde igen.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNEMUSEUM

Förgörningav andras smör.

Förgörning.

Min mor talade om, att på det stället
hon tjänte oppe i Qvarröd hade kvinnan i huset varit
nere i Hörby och sålt smör och så hade hon beställt
bort ett skålpund smör till, som hon skulle kärna, när
hon kom hem. Och hon hade inte mer än ett lite, lite
grand grädde, men minsann fick hon inte ett skålpund
smör i alla fall.

Kärning.

Kärning.

När fruntimmerna kärna förr i tiden, hade de rättoppskärnor och dessa ställdes alltid på ett bestämt ställe under en bjälke. Så lade man stickor vid sidan om kärnan för att märka ut, var den stod, och Gu' hjälpe den, som rörde stickorna, eller flyttade kärnan.

2539

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

86

Sådd.

Min farbror i Äspinge hade alltid en
"håmmalort" i säalöbet, då han skulle så , för
det skulle vara särskilt bra.

Sådd.

Såkaka.

Såkaka.

En grov kaka bröd av varje bak, som man
bakade till julen skulle man ha liggande på bordet
hela julen och ingen fick röra den och dessa kakor
skulle vara till hästarna, då man skulle våra.

Våren.

Så snart som jorden kunde bli nåt tjänlig, började man vårarbetet. Det höstplöjdes aldrig förr i tiden och man hade inte ens plogar utan det användes endast årder och harv till att bruka jorden. Då vårandet skulle börja årdes först stubben med ett årder. Detta kallades att rista. Sedan harvade man "Sedan årdes det på nytt, och det kallades at tvära. Sedan var jorden färdig att så och sätta på.

Av säd var sexradigt korn det vanligaste och detta såddes i början av juni. Den femte juni kallades "kornsäadan". Det var i allmänhet tid att så, när tjörnet blommar och enet rök och ekebladen voro så stora som musaöron.

Våren.

Midsommar.

Midsommar firades med lekar och dans av ungdomen. Midsommarafton gick alltid både unga och gamla ut i skogen och stannade där till långt ut på natten. Vid de många jorrdansbanorna höll man till och dansade en god stund sedan solen hade gått opp.

Midsommar.

Begravning.

Förr i världen åkte man aldrig ett lik, om det var aldrig så lång väg, utan man bar det alltid. Man hade stora bärarelag och så byttes man till att bära. Det var fyra stycken, som bar varje gång och det fick i vanliga fall vara minst tre bärare. Man hade två olika slag av likbårar, dels fasta bårar helt av trä, som man ställde kistan på. En nackdel med dessa var, att det måste vara lika stora bärare för att kistan skulle stå jämt. Men det fanns en annan sorts bårar, där denna olägenhet inte fanns. Det var helt enkelt två stänger med kedjor emellan som kistan vilade på, och här gjorde det ingenting, om bärarna voro olika stora, ty detta kunde man avhjälpa genom att jämka med kettingarna.

Deltagarna i en begravning voro alltid

Begravning.

Bårar.

Klädsel.

klädda i svart. Karlarna hade oftast höga hattar.
Fruentimmerna hade på huvudet en klut eller ett s. k.
"höjekläde". Då de voro klädda i detta kallades det,
att de voro "hyade". Kluten fick inte ha spetsar eller
dylikt vid begravning utan allt skulle vara så enkelt
som möjligt.

LUNDS UNIVERSITETETS
FOLKMINNESARKIV

Fulldag - Sh.

LUNDS UNIVERSITET
BOKFÖRHANDLINGAR
1913

N/2 Sista kärven.

Sista kärven.

Av de sista hekerna på åkern band man en stor bunta med flera band om och denna bunta kallades "kärvingen". Den var större än de andra och med fler band, men annars var det inget särskilt med den, och den fick följa den andra säden utan att skiljas. ✓

LUND
FOLK

Hösten.

Hösten.

Man började slå gräs i början av juli. Efter sädeshösten hade man sedan ett höstagille, där man dansade och hade roligt.

SK
Frosta
Fylltofta
nytt (ca) 1929

2539

LUND
FOUR

94

nytt av R. H. Nilsson
per av Ad. Rindgren
född 1844 i Äppinge

Staffansridning.

Staffansridning.

Anmandag jul red man staffan. Man red runt
omkring i gårdarna och så blev man bjuden på mat och
brännevin. Man sjöng också en visa, som började:

Staffan, Staffan, stalledräng,
som vattna sina fålar fem. ----

men jag kan inte minnas hur den

var hela.

Ungdomens mötesplatser.Ungdomens mötesplatse

Man hade inga riktiga dansbanor utan man dansade på bara jordgolvet. Sådana jorrdansbanor fanns det lite överallt. Det fanns en vid Häggenäs: en strax ovanför Fulltofta och en i en backe, som kallades Gungebacken.

Det gick mycket enkelt till vid dessa dansbanor. Det var i allmänhet en speleman, som kunde spela harmonika eller dragspel eller kanske en, som kunde spela fiol. Så skramlade vi ihop lite pengar till honom. Vi gav en 25 öre eller så där.

2539

96

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Julagille.

Julagille.

Förr i tiden hade de alltid julagille för ungdomen om jularna. Det gick omkring på de olika gårdarna, så att en husbonde bekostade gillet ett år och en annan ett annat år. Där dansades det och gick lustigt till på alla vis.

Brydegille.

Brydegille.

Här på orten var det bara karlarna, som bröt, men på andra orter hjälpte fruntimmerna också till att bryta det finaste. På kvällen hade vi sen ett ordentligt gille hemma på gården. Det dansades inte precis, men det söps så mycket mer, för då var det inte så ont om det.

Pharis

Ab. Nilsson

Frosta län.

1929.

Turebyta av.

Ben. an Småland. And.

Lundgren f. 1844 i Aspinge.

Marknadsliv på Hörby marknad.

Marknadsliv på Hörby marknad.

Marknadsliv.

Till Hörby marknad kom man med allt möjligt förr i tiden. Det var för en femtio år sedan och man körde vanligtvis med stutar. Då det led mot att marknaden skulle börja, kunde det vara föror på halva mil i en enda lång rad. Marknaden var på sommaren och det kom folk dit från hela landet. Tattare och alla möjliga om varandra. Nere från Ystad kom sämskskinnmakare med sämskskinn. Från Lund och Malmö och Trelleborg kommo marketentare. Göingarna kommo med årbillar, "navrar", "röskéer" och andra grejor. Det kom till och med dalmasar ner till Hörby med dalaklockor.

Länsmannen skulle ställa om plats för dem allesammans. Och sockenfjerdingmännen skulle alltid in till marknaden för att hålla ordning.

På morgonen innan marknaden började, hängde alla "körarna" i en enda rad och skulle opp till marknaden. Då skulle fjerdingsmännen hålla sig framme och hålla ordning. Men det var bäst ,om man kunde jämka med dem så att de höllo sig lugna. För det blev lätt slagsmål, när det var trångt och alla ville komma före varandra.

Hästtättrarna hade sin plats för sig själva. Där slogs di och där regerades. På Hörby marknad var det tre olika tattaressällskap, som brukade komma. Det var Skettilljungatättrarna, Gualövstattrarna och Blentarpstattrarna. Blentarpstattrarna var själva stamkunderna. Det hände ofta, att de började att slåss inbördes för att samla folk. Sen passade de på att stjäla från folk och var det nån, som oppoberade sig ,så var det inte fritt att han inte fick pryl till.

Skatt.

Skatt.

I gammå prästgården i Fulltofta fanns det, så
påstod man, en kista, som låg över en källa och på
den kistan sade man, att det låg en höna. I kistan
fanns det en skatt.

Tvillingastutar och skatter.

Tvillingastutar och
skatter.

Tvillingastutar kunde man dra opp
skatter med, men då skulle de vara uppfödda på söt
mjölk. Det sades förr att det fanns en skatt nere
i Ringsjön. Det var en stor kista. Så var det en bonde,
som hade två stycken tvillingastutar och med dem
skulle han dra opp skatten. Men det gick inte och
då man skulle draga opp kistan men stutarna inte
orkade, svarades det nere från sjön: "Vannbug han
majtar inte." Se saken var den, att pigan på stället
hade tyckt att det var alldeles för galet, att
stutarna skulle ha söt mjölk, och hon hade blandat ut
mjölken med vatten.

Skatter.

Skatter.

Nedanföör bostället i Häggenäs, där finns
det en gruskulle och där var det en skatt. Där var
också en del, som skulle gräva efter den. Men när de
höll på att gräva, kom de till att titta mot byn
och då stod ~~en~~ hela byn i ljusan låga. Sen när de
kom dit igen, var skatten försvunnen. Platsen, där
skatten har funnits, kallas Kistekullen.

Fulldofta, Sk

2539

Anders Lundgren, f. 1844

104

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Slakt.

Cop

Slakt.

Slakt.

Rackaren skulle alltid slakta hästen.

Bolvig hette häradsrackaren i Frosta, och han skulle också alltid vara med vid avrättningar.

Magnus i Äspinge var också rackare. Det var en i Äspinge, som skulle slakta en häst och då var det skolläraren, som sköt honom. Annars var det vanligt, att de klubbade ner den. En i Äspinge Jöns Andersson hade en gång en brokig häst, som han skulle slakta. Och rackaren skulle göra det. Han ledde ner hästen bland tuvorna på fäladen. Där bant han ett rep i grimman på hästen och sen stack han en kniv i honom och sen fick hästen springa tills han ble blo'runnen.

Man använde bara skinnet, utom ibland, då det var lite fett, som man använde till selasmörja.

2539

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV 106

Min far köpte alltid hästfett av rackaren och
det hade han till att smörja bäljen med. Han var
nämligen smed.

Slakt av svin.

Slakt av svin.

Svin, som man skulle använda till
hushållet, skulle man alltid slakt åi fullt ny,
för då var alla benen fulla av mærg.

2539

LUTHER UNIV. OF CHICAGO
FOLKMANNEKAR

108

2539

SKÅNE

Fresta

Fruktiga

uppt. 1929.

uppt av. H. B. Nilsson

Örskat av Smideen

And. Lundgren

född år 1844 i Åränge.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

109

Kyrkklocka.

Kyrkklocka.

När man hade fått gjutit en ny kyrkklocka, skulle man ringa ett helt dygn med den som prov. Höll den då så var den bra, men höll den inte, så fick gjutaren ta den igen,

Inmurad i en Kyrka.

Inmurad i en kyrka.

När di hade byggt Fulltofta kyrka,
skulle di mura ~~en~~ en människa i kyrkan. Och då var det
en fattig tös, som di lura ner i en grop med en smörmad.
Och sen höljde di jord på henne. Och när di började
att kasta jord på henne, sade hon: "Ni får inte
hölja mög på min smörmad." Kyrkan fick sedan namn
~~efter~~ b henne, som man hade murat in och hon hette Anna.
Därför heter också Fulltofta kyrka S, t Annas kyrka.

2539

Sten
Frosta
Fulltofta
1929

Husbygge.

Nystr. Alb. Nilsson
LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV
När as Smedern på Lundgren
Född 1844 i Aspinge

Husbygge.

Husbygge.

Förr i världen byggde man mest trähus och då gjordes det alltid ~~tim~~mergille, och en hel mängd folk samlades då. Så var där förstås en timmerman, som gick omkring och märkte trät, så att de andra kunde hugga till det och sätta ihop det. Timmermannen var den ende, som kunde nåt vidare snickeri. Bitarna höggos till med sylyxor.

Man hade ju mest Klinehus och samlades man till klinegille och klinte väggarna med lera.

Taket. Det vanliga taket var raveltak. Det restes opp på så sätt att man reste sparrarna, som var sammansatta innan och försedda med de s. k. hanabjälkarna. Sedan lade man ett par eller tre sidoåsar på sparren. Sen lades långrävlarna, som sträckte sig från lejden ända opp

till ryggningen. På dessa bundos sedan tvärrävlarna med bast eller vidjor. De större rävlarna sattes fast i sidoåsarna med tränaglar.

Resegille. När di hade rest ,hade di resegille. Då samlades de med både yxor och hamrar och slog på något, som kunde döna bra å så hurra di. Så hade di en krans och den skulle timmermannen opp och fästa högst oppe på taket.

Blank

cut

LUND
FOLK-
BOK-
BESITZNING

Högtidsprydnader.

Högtidsprydnader.

Till högtiderna kläddes fönsterposterna
med utklippta papper i alla möjliga figurer.

Och så hade man vanligen också tak-
fåglar och julkronor av halm eller svinborst.

UNDER HÄRSTÄMME
SÖNDAG 17 JUNI 1906

Tideräkning i allmänhet.

Tideräkning.

Man hade förr i tiden inte så noga reda på.
dagarna. Man tog mest märke efter de olika arbetena, som
man skulle utföra vid vissa bestämda tider. Allt eftersom
de olika arbetena kommo, höll man således reda på tidens
gång, men annars förde man ingen noggrann räkning av
dagarna.

Torvskärning.

Torvskärning.

Så snart som tjälen var ur jorden på våren var det tid att skära opp torv. Man skar opp all torven .Annars gick det till på samma sätt som nuförtiden. Det var bara det, att torven klappades inte. Varje gård skar opp torv för sig och det var inget arbete ,som man hjälptes åt med.